

HØRINGSUTTALELSE OM ENDRINGER I BARNEHAGELOVEN – POLITIATTEST

Innledning

Private Barnehagers Landsforbund (PBL) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager på landsbasis. PBL har som overordnet formål å bidra til å øke kvaliteten og verdiskapningen i medlemsbarnehagene til det beste for barn, foreldre/foresatte, ansatte, eiere og samfunnet for øvrig. Barns helse, miljø og sikkerhet er svært viktig for PBL og dets medlemmer.

PBL ønsker innledningsvis å beklage at departementet velger å gi høringsinstansene så kort frist til å inngi sine uttalelser i en så viktig sak.

Personkrets – hvor det kreves politiattest

PBL støtter departementets forslag om å videreføre dagens krav om at politiattest må fremlegges av den som skal arbeide i barnehage. Hvem som anses å ha «arbeid» i barnehage er nærmere beskrevet i dagens forskrift om politiattest § 2 med tilhørende merknader. Vi forutsetter at ny ordlyd i barnehageloven § 19 ikke innebærer noen innskrenkning av gjeldende rett med hensyn til hvilken personkrets krav om politiattest vil gjelde for.

Som følge av endringer i barnehageloven vil også forskrift om politiattest måtte endres. Per i dag er det ikke krav om politiattest for personer i vikariater på under 14 dager med mindre personen inngår i en mer etablert vikarordning. PBL mener at det burde presiseres i forskrift om denne grensen fortsatt skal være gjeldende, eventuelt for hvilke andre typer midlertidige stillinger enn vikariater regelen skal gjelde for. Videre mener PBL at det burde gis en nærmere presisering av hva som menes med «en mer etablert vikarordning» og på hvilket tidspunkt krav om politiattest burde inntre, i tilfeller hvor enkeltstående vikariater gradvis går over til å bli en etablert vikarordning.

Departementet foreslår en videreføring av bestemmelsen om politiattest for andre personer som regelmessig oppholder seg i barnehagen. PBL støtter forslaget, men ønsker også her at det gis en klarere presisering i forskrift av hvor grensene for «regelmessig» går.

Omfanget av straffebud som skal framgå av politiattest etter barnehageloven

PBL mener at «særlige grunner», jf. politiregisterloven § 39, tredje ledd tilsier at det innføres flere straffebud i barnehageloven enn de opplistede i politiregisterlovens § 39 andre ledd.

PBL er enig med Barnehagelovutvalget som mener at strl. §§ 228 (legemsfornærmelse) og 229 første straffealternativ (legemsbeskadigelse) burde medtas på barneomsorgsattesten på

barnehageområdet. Etter PBLs mening vil personer som har begått handlinger som er straffebelagt i straffelovens §§ 228 og 229 første straffealternativ, kunne være uegnet til å ha oppgaver knyttet til mindreårige. Personer som har begått denne typen voldshandlinger, vil kunne ha lavere terskel for å bruke vold også overfor barn i situasjoner hvor personen blir presset/stresset. Dette gjelder spesielt i de situasjoner hvor nettopp den straffbare volden har vært utøvet mot barn. Press og stressituasjoner forekommer relativt ofte i en barnehagehverdag hvor de voksne skal ivareta ulike barn med ulike behov og utfordringer. Barnehageansatte må derfor kunne takle slike situasjoner og møte barna med omsorg, og trygg og god grensesetting. Barn i barnehage er på grunn av sin lave alder, svært sårbare, og har derfor behov for stabile og trygge voksenpersoner rundt seg. Spesielt gjelder dette for de barna, som enten har en utfordrende og utrygg hjemmesituasjon, eller som har sykdommer/funksjonsnedsettelse som gjør dem ekstra sårbare.

PBL mener også at overtredelser av legemiddeloven § 31 jf. 24 første ledd (besittelse og bruk av narkotika), bør vises på barneomsorgsattesten. Det er ofte de faste misbrukerne som straffes etter denne bestemmelsen. Personer som er avhengig av narkotika er ikke egnet til å ta var på små barn, og når brudd på legemiddeloven tas med, vil man kunne hindre at narkomane får arbeid i en barnehage. PBL mottar jevnlig henvendelser fra daglig ledere/styrere i barnehager angående arbeidstakere med rusproblematikk. En del barnehager har også fått sterke reaksjoner fra foreldre, som har fått kunnskap (f.eks. gjennom sosiale medier) om at en ansatt bruker narkotika. I disse tilfellene uttrykker foreldrene, naturlig nok, sterk mistillit til at den aktuelle ansatte kan ivareta jobben som barnehageansatt. Slik rusproblematikk/misbruk er dessuten vanskelig å avdekke. Disse arbeidstakerne utgjør derfor et stort sikkerhetsmessig problem i barnehagen. Som barnehageansatt har man ofte ansvar for flere barn samtidig, og også ansvar for barn alene. For barnehagens eiere, barnehageansatte, og foreldre er barnas helse, miljø og sikkerhet viktigst. Barnehagebarn er avhengig av å bli ivaretatt av trygge, stabile og oppmerksomme voksenpersoner.

Konsekvensene av anmerking(er) i politiattest

PBL mener at et absolutt yrkesforbud i barnehager må omfatte overtredelser av flere straffebud enn seksualforbrytelser overfor mindreårige. Etter PBLs syn må hensynet til barna i barnehagen veie tyngre enn retten en person har til fritt å velge hvilket yrke han/hun skal utøve. Beskyttelsesbehovet for barn i barnehage er stort. Barnehagebarn er små barn med en aldersspredning fra bare måneder gamle opptil 6 år. Dette er barn som har liten mulighet til å beskytte seg selv, ta vare på seg selv, og kommunisere, dersom de skulle ha opplevd noe som er vondt eller skremmende i omgang med andre voksne. Etter PBLs syn må det derfor være strenge krav til vandel for å kunne jobbe i barnehage.

PBL mener at personer som har overtrådt bestemmelser knyttet til seksuelle overgrep må omfattes av yrkesforbudet slik Barnehagelovutvalget har foreslått. Seksuelle overgrep er en type integritetskrenkelse som etter PBLs syn gjør en person uegnet til å arbeide med små barn.

PBL mener imidlertid at også personer som har overtrådt strl. § 219 (mishandling i nære relasjoner) og § 224 (menneskehandel) bør omfattes av yrkesforbudet. De personer som rammes av denne bestemmelsen viser en holdning til mennesker som tilsier at vedkommende ikke kan anses egnet til å arbeide med og ha ansvar for barn.

Typen politiattest utferdiget med hjemmel i barnehageloven

PBL mener at utvidet politiattest (at verserende saker også skal anmerkes), skal gis ved overtredelser av samtlige straffebud som PBL mener skal omfattes av

barneomsorgsattesten. Hensynet til beskyttelse av små barnehagebarn, må veie tyngre enn inngrepet dette medfører i den personlige integritet.

Ny politiattest

Barnehageloven har i dag ingen regler om at arbeidsgiver kan kreve fornyet politiattest fra en person som allerede er ansatt i barnehagen. PBL mener at barnehageloven må hjemle en rett for barnehageeier til å kreve at arbeidstaker fremlegger en fornyet politiattest hvert tredje år. Hensynet til beskyttelse av barn i barnehagen må her veie tyngre enn ressurs hensyn.

Politiattest for de som har bodd i andre land

PBL mener at det burde innføres minstekrav om botid for utlendinger som ikke kan fremlegge tilfredsstillende politiattest. Etter PBL sin vurdering må hensynet til barns sikkerhet ivaretas i så stor utstrekning som mulig, og veie tyngre enn de ulemper som er påpekt i høringsnotatet.

Med vennlig hilsen
Private Barnehagers Landsforbund

Cathrine Bentsen

for
Arild Olsen
Adm.dir.